

ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΑΙ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

γιν' ὅτε τόσος θόρυβος περὶ τοῦ νεοελληνικοῦ θεάτρου γίνεται καὶ ὅλοι οἱ "Ἕλληνες, κατὰ τὴν συνήθειάν των, κρίνουν καὶ ἐπικρίνουν, δὲν θὰ ἦτο ἀπροσδιό- νυστος καὶ ἡ ἐμφάνισις ἀνὰ μέσον τῶν σο-

δαρῶν τεχνοκριτῶν ἐνδὲς ἀγωνιστοῦ ὅπως δὴ ποτε τῆς σκηνῆς, ἔχοντες ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἂν ὄχι τὸ κάλλος τῆς γλώσσης, τοῦλάχιστον μικρὰν καὶ πικρὰν πεῖ- ραν. Ἡμεῖς νεώτατος, ὅταν μὲ εἶχε παραφέρει καὶ ἐμὲ ὁ πρὸς τὸ θέατρον ἔρωτας μέχρι τοῦ σανιδώματος τῆς σκηνῆς. Ἐνθουσιάζομαι τοὺς πρὸ δεκαετίας Ἑλλ. θιάτους, ὧν καὶ τὸ δραματολογίον καὶ οἱ ἡθοποιοὶ ἠδύναντο χωρὶς πολλὰς τύψεις συνειδότος νὰ διαμ- φισθηθῇσιν μίαν παρομοίωσιν πρὸς τὰ Εὐρωπαϊκὰ θέατρα. Ἡ κ. Παρσάνουπούλου εἰς τὴν «Μήδειαν», ἡ Βερώνη εἰς τὴν «Φύσταν», ὁ Πετρίδης εἰς τὴν «Λήρ», ὁ Βονασέρας εἰς τὸν «Ἡθοποιὸν Κῆν», ὁ Λεκατσᾶς εἰς τὴν «Ρισελιέ», ὁ Ἀρνιωτάκης εἰς τὸν «Ταρτούφρον», ὁ Ταβουλάρης εἰς τὸν «Ἀυλέτον» ἦσαν ἐπίζηλα πρότυπα ἡθοποιῶν διὰ τὴν μόρφωσιν καὶ διὰ τὴν σκηνικὴν πεῖραν, ἱκανὰ νὰ προβληθῶν πρὸς μίμησιν εἰς ὅλους τοὺς ἀναλαβόντας ἐπ' ἐσχά- των μετὰ τῆς προθυμίας νὰ διορθώσῃ τὸ Ἑλλ. θέατρον. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι τὸ ὑποκρίνεσθαι, εἶνε τὸ καθολικώτερον νόημα ἐν Ἑλλάδι. Ὅλοι ὑποκρινό- μεθα τοὺς ἔθνοσωτήρας, τοὺς ἡθικολόγους, τοὺς φι- λανθρώπους, τοὺς ἐπιστήμονας· καθόλου ἀπίθانون ἂν καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ θύον καὶ ἀπολλύουν οἱ ὑποκρι- νόμενοι τὸν ὑποκριτὴν. Οὐδεὶς δύναται τὸν εἰδότην νὰ τοῖς ἀμφισθητῇ τὸ εἰδιδὸν τάλαντον τῆς ὑποκρισεως, ἀφοῦ ὑποκρίνονται τελείως τοὺς καθηγητὰς καὶ μορ- φωτὰς τοῦ θεάτρου, ἐνθαρρύνοντες τῶς δυστυχῆς οἵτινες ἀφίνοντες πᾶσαν ἄλλην ἐργασίαν καταφεύ- γουν εἰς τὸ θέατρον χωρὶς ἰδιοφυίαν, χωρὶς μόρφω- σιν, χωρὶς ἰδέαν τέχνης. Οἱ σημερινοὶ θιάσοι, ὡς ἐπὶ πλείστον, ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἑνα ἡθοποιὸν δόκιμον τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς καὶ ἀπὸ μερικοὺς ἐθελοντὰς οἵτινες ἀντὶ νὰ μιλῶσι, καταγίνονται πῶς νὰ ξυ- ρίζουν τοὺς μύστικας, νὰ ἀφίνουν μακρὰ καλλιὰ νομίζοντες ὅτι οὕτω ἐξησφάλισαν πλέον τὴν ἀθι- νασίαν τῆς σκηνῆς. Καὶ ἐνῶ θὰ ἦσαν καταλλη- λότεροι ἴσως νὰ μαθητεύσωσιν ἐν τῇ Ριζαρείῳ σχολῇ, ἐπαγγέλλονται τὸν μύστην τῆς τέχνης. Ἀκόμη δὲν ἠγνόησαν ὅλοι ὅσοι θέλουν νὰ διορθώ- σουν τὸ Ἑλλ. θέατρον ὅτι τίποτε, ἀπολύτως τίποτε δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γίνη *ἀνευ δραματικῆς σχο- λῆς*. Ἀλλὰ λέγων δραματικὴν σχολὴν, δὲν ἐννοῶ κωμικὰς ἀποπειράς, ἀλλὰ τελείαν, Εὐρωπαϊκὴν σχολὴν ἥτις νὰ μορφώῃ ἡθοποιοὺς, καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως, καὶ ὄχι νεανίας περυσιωμέ- νους.

Ἀγνοοῦν πολλοὶ ἐν Ἀθήναις ὅτι παρ' ἡμῶν

οὐδεὶς γνωρίζει ν' ἀπαγγέλλῃ, διότι οὐδεὶς γνωρίζει τί ἐστὶν ἀναπνοὴ ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ, τί στίξεις, μετὰ- πτωσις φωνῆς, ἔκφρασις μορφῆς, φυσικότης, μιμική.

Μία σχολὴ ἐλειτούργησε ἢ μᾶλλον τμήμα σχο- λῆς ἐπὶ τινι ἔτῃ ἐν τῷ Ὠδεῖῳ, ἐν ᾧ ἐδίδασκαν μετὰξὺ ἄλλων ὁ Κορομηλᾶς, ὁ Ταβουλάρης, ὁ Σωτηριάδης κλπ. Ἀλλὰ δὲν εἶχε φθάσῃ εἰς τὴν τελειότητα ἣν προσέδωκα τις. Συνεστήθη ἀργότερα ἡ Δραμ. σχολὴ τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου. Μετὰ τὸν ἐνθουσιασμὸν ἄγρον προσέτρεξαν νέοι καὶ νεανίδες, διψῶντες ἀπὸ τέχνην, διὰ νὰ ἀρυσθῶσι τόσα νάματα... ἀπογορητέως· ἡ σχολὴ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, διήρ- κισεν ὀλιγώτερον ἀπὸ ὅ, τι ζοῦν τὰ ρόδα καὶ, κατὰ τὸν κ. Ροῖδην, αἱ ἱατρικαὶ θεωρίαι. Πῶς νὰ μὴ δια- λυθῇ, ἀφοῦ εἰς μὲν τῶν καθηγητῶν ἔκκρινε συντα- κτικὰ λάθη, κάποιος ἀγαθὸς ἐκ Γερμανίας σκηνο- θέτης ἐδίδασκε γυμναστικὰς ἀσκήσεις ὡς ὠνόμαζε μιμικήν, ἄλλος ἀνεγίνωσκε κατ' ἰδίαν συμβολικὴν ἀστειὰν μέθοδον κλπ. Δὲν ἐγίνοντο μαθήματα σχο- λῆς, ἀλλὰ πρόθεσις τοῦ χονδρεῖς δευτέρου εἶδους.

Μῖνον μία καλὴ δραματικὴ σχολὴ ἤμπορεῖ νὰ μᾶς δώτῃ θέατρον, εἰς τὸ ὅποῖον νὰ παίζωνται χωρὶς δολοφονίας ἔργα μεγάλων δραματικῶν συγγραφέων. Σχολὴ, εἰς ἣν νὰ διδάσκωνται θεωρητικὴ καὶ πρα- κτικὴ ἀπαγγελία παρ' εἰδικῶν, δι' ὃν ἔπρεπε νὰ λη- φθῇ πρὸ πολλοῦ φροντίς ἵνα σταλῇ δι' ὑποτροφίας εἰς Εὐρώπην, μιμικὴ παρὰ ξένου καλλιτέχνου με- τακαλουμένου ἐξ Εὐρώπης, ἱστορίαν τοῦ θεάτρου, ἐν- θυματολογία, σκηνικὴ ψυχολογία, ἀναλυτικὴ δρά- ματος καὶ κωμωδίας, βηματισμοὶ καὶ χειρονομίαι, ἡ γαλλικὴ γλῶσσ. Εἰς τὴν Γαλλίαν οἱ καθηγη- τὰι τῆς Δρ. σχολῆς παιζοῦν καὶ ἐπὶ σκηνῆς ἐφαρ- μόζοντες ἐμπράκτως τὴν θεωρητικὴν διδασκαλίαν, ἕκαστον δὲ μάθημα διαρκεῖ δύο καὶ πλέον ὥρας.

Πρέπει τέλος νὰ ἐννοηθῇ ὅτι ἡ δραματικὴ τέ- χνη ἔχει κανόνας, ὅρια. Ἡ δ' ἄρθρωσις, ἡ κλίμαξ, ἡ παῦσις εἶνε τόσον σπουδαῖα ὅσον καὶ ἀγνωστα ἐν Ἑλλάδι, ἐνθα θιασάρχαι — καὶ εἰς αὐτοὺς περι- λαμβάνω καὶ τὸν διευθυντὴν τοῦ Β. Θεάτρου κ. Στεφάνου καὶ τὸν διοικοῦντα μοναδικὸν ἐταῖρον τῆς Ν. σκηνῆς κ. Χρηστομάνον — καὶ ἡθοποιοί, εὐρίσκον- ται ἐπ' αὐτὸ κατὰ τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον τῆς γνώσεως καὶ τῆς πεῖρας.

Ἡ *γαινομερικὴ* σήμερον πρόδοσις τοῦ θεάτρου εἶνε ἄνευ θ μελιῶν. διότι καὶ ὁ κ. Χρηστομάνος, ὅστις ὑπερέχει τῶν ἄλλων καὶ ἐπὶ μορφῶσει καὶ ἐπὶ ζήλῳ, δὲν κατορθώνει ἀτυχῶς τίποτε ἄλλο ἢ νὰ εἶνε εἰς καλὸς regisseur, ὅστις διυλίζει τὸν κῶνον καὶ καταπίνει καμήλους· ἀπέδειξε ὅτι δὲν εἶχε κἂν τὴν καλαισθησίαν νὰ διακρίνῃ τὴν τραγελαφικὴν μετάφρασιν τῆς *ψυχικῆς* Ἀλκίησιδος.

Τὰς ἐλπίδας μας στρέφομεν σήμερον πρὸς τὸ Ὠδεῖον, τὸ μόνον τὸ ὅποῖον εἶχε δραματικὴν σχο- λὴν καὶ τὸ ὅποῖον τώρα, διὰ τῶν χρημάτων τὰ ὅποια ἀφῆκεν ὁ ἀείμνηστος Ἀθέριος πρὸς σύστα- σιν δραματικῆς σχολῆς, εἶνε εἰς θέσιν νὰ θέσῃ πραγ- μὸν εἰς ἀνερμάτιστα ἀτοπα.

Γ. Ν. ΑΝΑΣΤΑΣ ΑΔΗΣ

